

**HENRYK
SIENKIEWICZ**

Z DAWNYCH
DZIEJÓW

Henryk Sienkiewicz

Z dawnych dziejów

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=23550874

Z dawnych dziejów:

Аннотация

Messyńscy uchodzili niegdyś za bardzo dzielny naród, potrafiący odeprzeć ataki najzjadliwszych wrogów. Przez długi czas cieszyli się tak dobrą opinią oraz dobrobytem. Niestety przyszedł taki moment w ich historii, gdy zaczęli ponosić sromotne porażki, a kraj został wyniszczony. Messyńscy jednak nigdy nie zapomnieli o swojej ojczyźnie, wypracowanej kulturze i osiągniętej chwale. Gdy przyszedł lepszy czas, rozpoczęli odbudowę państwa. Z dawnych dziejów to nowela autorstwa Henryka Sienkiewicza z 1915 roku. Zawiera proste przesłanie dla narodu – trzeba pamiętać o swojej pięknej tradycji i historii, nie poddawać się, gdy przyjdą złe czasy, tylko walczyć, aby potem odbudować swoją ojczyznę jeszcze wspanialszą.

Содержание

Конец ознакомительного фрагмента.

Henryk Sienkiewicz

Z dawnych dziejów

Messeńscy¹, wedle zdania Greków, bitniejsi byli nawet od Spartan. Ale po drugiej wojnie messyńskiej² ulegli ostatecznie ich liczebnej przewadze. Na nic nie przydało się bohaterstwo Arystomenesa³, na nic zwycięstwa odnoszone przed przybyciem Tyrteusza⁴ do Lakonii⁵, na nic morze przelanej krwi. Zwycięzonym zagroziła niewola, ziemi zabór. Lecz dola

¹ *Messeńscy* – mieszkańcy Messenii (a. Mesenii), krainy geogr. w staroż. Grecji położonej w pld.-zach. części Półwyspu Peloponeskiego, sąsiadującej ze Spartą, która w VIII w. p.n.e. podbiła Mesenię, zmieniając jej mieszkańców w państwowych niewolników (helotów); była to tzw. pierwsza wojna meseńska (ok. 720–740 p.n.e.), kolejne wojny meseńskie: druga w latach 685–670 p.n.e. i trzecia w latach 465–461 p.n.e. były w istocie zakończonymi klęską powstaniem Meseńczyków przeciwko Sparcie. [przypis edytorski]

² *po drugiej wojnie messyńskiej* – właśc. meseńskiej; chodzi o trzecią wojnę meseńską (465–461 p.n.e.), będącą w istocie drugim nieudanym powstaniem Meseńczyków przeciw Sparcie. [przypis edytorski]

³ *Arystomenes* – przywódca Meseńczyków w II wojnie meseńskiej; zmarł na emigracji na Rodos. [przypis edytorski]

⁴ *Tyrteusz* a. *Tyrtajos* – żyjący w VII w. p.n.e. poeta grecki (pochodzący ze Sparty, Miletu a. Aten), jego poezje zagrzewały Spartan do walki; wg legendy został przysłany przez Ateny jako jedyne wsparcie dla Sparty w wojnie z Meseńczykami; od jego imienia wywodzi się nazwa *poezji tyrtejskiej*, czyli poezji patriotycznej wzywającej do walki, oraz określenie: *postawa tyrtejska*, oznaczające gotowość oddania życia za ojczyznę. [przypis edytorski]

⁵ *Lakonia* – Sparta. [przypis edytorski]

spartańskich helotów⁶ była zbyt straszna, by się mógł zgodzić na nią wolny i dzielny naród; więc mieszkańcy Messeny, Menote, Pylos i innych miast nieszczęsnej krainy, zabrawszy żony i dzieci, siedli na statki i nie oparli się aż na Sycylii, w mieście Zankle⁷, które jeszcze przedtem zajął ich rodak, Anaksylos⁸. Była to drobna dotychczas kolonia, ale położona wybornie nad zatoczonym w półksiężyc wybrzeżem, które tworzyło głęboką i zaciszną morską ostoję. Jednakże pierwsze pokolenie wychodźców dużo zaznało biedy. Miasto było zbyt ciasne, a okolica nie mogła mieszkańców wyżywić. Brakło im dachu nad głową, brakło chleba, brakło oliwy. Niektórym tęsknota za utraconą ojczyzną wysssała siły i życie. Natomiast znacznie łatwiej było już ich dzieciom, a wnukom wiodło się wcale niegorzej. Zankle przybrało z czasem zupełnie odmienną postać. Ludność wzrosła dziesięciokrotnie; miasto rozbudowało się szeroko wzdłuż wybrzeża. Wyrastały rokrocznie coraz okazalsze domy, a nim upłynęło lat pięćdziesiąt, wspaniałe gmachy otaczające agorę⁹ poczęły budzić podziw przybyszów z Syrakuz¹⁰, z

⁶ *helota* – niewolnik państwowy w Sparcie; helotami stawali się mieszkańcy krajów podbitych przez Spartę. [przypis edytorski]

⁷ *Zankle* – po klęsce powstań Meseńczycy schronili się w ateńskim Naupaktos oraz w Zankle na Sycylii (nazwa tego miasta po gr. oznacza sierp). [przypis edytorski]

⁸ *Anaksylos* a. *Anaksylas* – tyran miasta Rhegion w V w. p.n.e., nadał miastu Zankle nazwę Messyna, ponieważ sam miał pochodzić z Mesenii. [przypis edytorski]

⁹ *agora* – rynek; centralny plac w miastach greckich, na którym koncentrowało się życie polityczne (dysputy, obchody świąt) oraz handel. [przypis edytorski]

¹⁰ *Syrakuzy* – miasto we wsch. Sycylii, powstało jako staroż. gr. kolonia założona

Panormu¹¹ i z Agrigentu¹², którzy w sprawach kupieckich lub przez ciekawość odwiedzali nową osadę. Ocembrowano wybrzeże i pogłębiono zatokę. Okręty greckie i z greckich osad azjatyckich, okręty z Tyru, z Sydonu¹³ i Kartaginy¹⁴ poczęły zapełniać bezpieczną przystań. Las masztów przesłaniał mieszkańcom błękitną roztocz morską. Zakwitnął handel i przemysł. Zankle przezwano Messyną. Bitna ludność odparła kilkakrotnie napady syrakuzzańskich tyranów¹⁵ i chciwych a okrutnych Kartagińczyków. Dla osłony miasta zbudowano na cyplu twierdzę, która broniła zarazem wejścia do przystani.

przez Dorów z Koryntu w 733 p.n.e., szybko stało się najbogatszym i najludniejszym miastem sycylijskim. [przypis edytorski]

¹¹ *Panormos* – dziś: Palermo; miasto na płn.-zach. wybrzeżu Sycylii, początkowo (od V. w. p.n.e.) kolonia fenicka (kartagińska), od 254 p.n.e. miasto rzymskie. [przypis edytorski]

¹² *Agrigent* – miasto na płd. wybrzeżu Sycylii, w prowincji Agrigento, założone w r. 581 p.n.e. przez kolonistów greckich z Koryntu i Rodos, doszło do swego rozkwitu w VI i V w. p.n.e. pod rządami tyranów Falarisa i Terona; ten ostatni w 480 p.n.e. łącząc swe siły z tyranem Syrakuz Gelonem, pokonał Kartagińczyków w bitwie pod Himerą. [przypis edytorski]

¹³ *Tyr*, *Sydon* – potężne miasta fenickie na wsch. wybrzeżu Morza Śródziemnego (dziś: obecnie Sour i Saida w Libanie). [przypis edytorski]

¹⁴ *Kartagina* – staroż. państwo-miasto na afrykańskim wybrzeżu Morza Śródziemnego (w pobliżu dzisiejszego Tunisu), założone wg legendy przez królową Tyru Dydonę w IX w. p.n.e.; od VI wieku p.n.e. najpotężniejsze państwo nad Morzem Śródziemnym, od III w. p.n.e. Kartagina prowadziła ustawiczne wojny z Rzymem, ostatecznie została zburzona w 146 p.n.e., później odrodziła się jeszcze jako rzymska kolonia. [przypis edytorski]

¹⁵ *tyran* – jedynowładca; początkowo termin neutralny, określający formę sprawowania władzy, obok np. oligarchii czy demokracji. [przypis edytorski]

Przyszło bogactwo, przyszedł spokój i życie powszechne poczęło bić równym a potężnym tętnem. Zaś z biegiem lat zakwitły i nauki. Lekarze messyńscy zasłynęli w całej Sycylii i osiadali częstokroć w obcych nawet miastach, w których ludność witała ich z radością i tłumnie szukała ich porady. Do syrakuzańskich kamieniołomów wzywano inżynierów i górników z Messyny, opłacając na wagę złota ich trudy. Budowniczych wrywały sobie liczne grody w osadach greckich, leżących na południu Italii. Rolnictwo rozkwitło tak, że oliwy i pszenicy messyńskiej poszukiwano na wszystkich targach Wielkiej Grecji¹⁶. Statki kupców messyńskich krążyły od Słupów Herkulesa¹⁷ aż do Archipelagu¹⁸ i azjatyckich wybrzeży. Bogactwo rosło z każdym rokiem.

A za bogactwem przyszła i moc. Kilka tysięcy peltastów¹⁹ i hoplitów²⁰ strzegło miasta i kraju, sto galer – przystani. Sparta,

¹⁶ *Wielka Grecja* – w staroż. kolonie greckie na Sycylii i w pld. Italii. [przypis edytorski]

¹⁷ *Słupy Herkulesa* – Cieśnina Gibraltarska; w staroż. skały nadbrzeżne na naprzeciwległych wybrzeżach afrykańskim i europejskim w najwęższym miejscu Morza Śródziemnego, łączącym się tu przez cieśninę z Oceanem Atlantyckim; skały te miał wbić w morze mityczny heros Herkules. [przypis edytorski]

¹⁸ *Archipelag* – daw. Morze Egejskie. [przypis edytorski]

¹⁹ *peltasta* – staroż. lekkozbrojny wojownik grecki, uzbrojony we włócznię i małą, okrągłą tarczę (nazywaną po gr. *pelte*). [przypis edytorski]

²⁰ *hoplita* – ciężkozbrojny piechur w staroż. Grecji walczący w zwartym szyku, zw. falangą, uzbrojeni w duże tarcze zw. *hoplon* (o średnicy ok. 1 m i dwóch uchwytach, ważące ok. 8 kg), ponad dwumetrowe włócznie, krótki miecz, hełm osłaniający

która niegdyś skrzywdziła bez miary ten lud, zaniepokoiła się jego potęgą i wysłała tajnych posłów do Sycylii, aby naocznie przekonali się, czy flota i falangi²¹ messyńskie mogą być groźne dla Lakonii.

Lecz gdy posłowie wrócili, gdy zdawali sprawę z wielkości miasta, z jego bogactw, z zysków, które tam z zewsząd napływają, z dostatku i wygod, w jakich żyją mieszkańcy, uspokoili się starce z geruzji²² i zrzuciwszy troskę z serca, mówili do siebie wzajem:

głowę wraz z czołem, nosem i policzkami (tzw. hełm koryncki) oraz nagolenniki i napierśniki; hoplici wywodzili się z wolnych, mniej zamożnych obywateli gr. państw-miast (*poleis*). [przypis edytorski]

²¹ *falanga* – typ szyku bojowego piechoty greckiej, w którym ustawioną równolegle do przeciwnika linię bojową stanowiło 8–16 zwartych rzędów hoplitów. [przypis edytorski]

²² *geruzja* – rada starców, najważniejsza władza państwowa w staroż. gr. miastach-państwach. [przypis edytorski]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.